

Eesti Koostöö Kogu nõukogu protokoll 04/2020

22. september 2020

Algus: 11.00

Lõpp: 13:00

Toimumise koht: Jäakelder

Osa võtsid: Kaie Karniol, Külli Taro, Triin Vihalemm (online), Ülar Mark, Andres Kütt.

Puudus: Urmo Kübar

Kutsutud: EKK juhataja Kairi Tilga

Protokollis: Kairi Tilga

Päevakord:

1. EIA fookusteema valik;
2. EKK eelarve täitmise ülevaade;
3. EKK tegevused/plaanid;
4. Muu

1. EIA fookusteema valik

26.08.2020 toimus EKK üritus koostöövõrgustikule, kus ümarlaudades sai läbi arutatud kahe valikus oleva järgmise inimarengu aruande teemad. Vaimne tervis ja inimareng ning andmed ja inimareng (lisa 1). See põhjalik arutelu on aluseks nõukogule otsuse tegemisel.

Arutelu koond:

- Võrgustikuga kohtumine ja potentsiaalse andmeEIA üle arutamine oli huvitav. Kaks gruppi olid väga erinevad, aga laias laastus jäi diskussioon liiga üldiseks ja inimestes vaimustust ei tekkinud. Tundub, et see teema võib liiga kaugeks jääda. Aga andmete ühiskondlikku rolli ja mõju võiks vaimse tervise teema puhul üks peatükina käsitleda.
- vaimne tervis on teema, mis tundub avalikkusele oluline, see on inimlik, igapäevaelu tekib suhestumine. Vaimse tervise peegeldust on ühiskonnas rohkem vaja kui andmete oma. See pole ainult sotsiaalministeeriumi probleem. Me ei räägiks haigustest ja vaimsest tervisest meditsiinilises mõttes, vaid ühiskonna uurimise mõttes.
- Vaimse tervise teema puhul on suur oht laiali valguda. On vaja leida mingi raam, kuidas vaimsele tervisele EIA kaudu läheneda. Muidu on ka raske leida peatoimetajat.

- Oluline, et see EIA ei oleks kiire ülevaade kõikidest vaimse tervise probleemidest ja häiretest, vaid avab rohkem probleemipuu keeles seda, mis on vaimse tervise juured ja tulemid ühiskonnas. Kuidas vaimne tervis annab väljundeid erinevatesse elu aspektidesse - füüsiline tervis, töotervishoid. Meie eesmärk pole uurida vaimset tervist Eesti Vabariigis, vaid seda, kus vaimne tervis puutub kokku teiste elu aspektidega ja mis siis saab.
- EIA saaks tegeleda õnnelikkuse teemaga, heaolu teemaga. Õnneindeks ja õnnekomponent on üks võimalik alustala - eesmärk pole kirjeldada õnnetust, vaid kuidas tekib õnn, heaolu tekkemehhanismid, Soome ja Põhjamaade heaolu edumudel, miks sealsed inimesed on õnnelikumad kui mujal.
- oluline, et EIA oleks igale eesti inimesele. Et teadvustada inimestele heaolu faktoreid. Iga inimene võiks saada sealt ka teada, mis teda õnnestab.
- Tervist tuleks ikkagi vaadata süsteemsemalt. Üks võimalik käsitlus on vaadata vaimset tervist seoses tervise korralduse ja füüsilise tervisega. Kui me kaalume tervisetemat, ei tohiks see jääda indiviidi ja elustiili keskseks. Töotervishoid- töökorralduslikud aspektid- tööstress. Kuidas tervishoid ja inimeste töötamine/õppimine seotud on. See vajab süsteemsemat analüüsi. Vaimse tervise seos füüsilisega ja vastupidi. Kuidas inimesed saavad hakkama stressifaktoritega.
- Eritasandeid lahti mõtestada- kogukondlik tasand, poliitiline tasand, igapäevase enda tasand. Vaja kaaluda aspekte, mida käsitleda, et see oleks süsteemne analüüs.
- Vaja süsteemimõtle misega peatoimetajat. Peatoimetaja roll on panna erinevad tükid kokku ja luua süsteemne ja loogiline vaade teemasse. Peatoimetaja ei pea olema tippuurija, vbl hoopis laia ja praktilise vaatega teemale? Oleks vaja kedagi, kellel ka huvi seda valdkonda süsteemselt vaadata, interdistsiplinaarset koostööd luua. Meie ootus on, et peatoimetaja kaasab võimalikult laia autoritevõrku ja peab enne lõpliku visiooni koostamist kuulama eksperte, läbi rääkima selle ala praktikutega.
- Vähendada kirjeldavat analüütilist vaadet, suurendada lahenduste ideede poolt. Olukorra kirjeldus ja lahendused võiksid olla pool ja pool. Ehk pakkuda peatoimetajale kõrvale tipp-praktikut? Võtta rohkem sisse väliskogemusi, mida saaks Eestis rakendada, või tehagi ekspertide ettepanekute pool juurde, mis oleksid mõistlikud ja rakendatavad tulevikulahendused. Lahendused ja poliitikasoovitused peaksid olema prioriteeritud, muidu pole sellest ka kasu poliitikakujundajatele.
- Eelarve kitsikuse tõttu pikendame väljaandmise perioodi kolme aasta peale, see annab meile olulise eelarve leevenduse ja aega juurde. Kindlasti on vaja suurendada autorite ja peatoimetaja tasusid. Need on ajale jalgu jäänud. Selliste tasudega teadlasi iniamrengu aruande autoriteks ei saa ja see seab kahtluse alla EIA jätkusuutlikusse.
- Me ei leia head peatoimetajat, kes kohe jaanuaris suudaks aktiivselt tööle asuda. Kõik on nii koormatud ja hõivatud oma projektidega. 2021 saaks peatoimetaja rahulikult planeerida oma tööd ja valida meeskonda. Alustab tööd nt 2021 september? Terve 2022 aasta tugev töö, 2022 sügiseks käsikiri valmis ja pool aastat vormistamise, kujundamise, toimetamise peale... Ilmub 2023 alguses.
- Vaja panna kokku EIA eelarvekavand ja otsida võimalikke rahastusallikaid.
- Kui peatoimetaja valitud ja esialgne kontseptsioon olemas, kaasame uuesti ka oma võrgustiku (et kaasata edasi neid, kes juba kaasa mõtlesid, loob sidususe ja ühtse arusaama protsessist).

Otsused:

1. Uue inimarengu aruande fookusesse saab vaimne tervis. Et Eesti saaks teha inimarengus hüppe, peame panustama inimeste pikemasse elueasse ja õnnelikkusesse. Vaimse tervise fookusesse võtmine panustab just sellesse eesmärki.
2. Kairi koostab EIA eelarve mustandi ja asub otsima lisa rahastusallikaid.
3. Novembri alguses vaja välja kuulutada peatoimetaja konkurs. Kairi saadab konkursi teate mustandi.
4. Triin uurib akadeemia poolt võimalikke peatoimetajakonkursist huvitatuid.
5. Kairi valmistab ette ja saadab EKK pressiteate uue EIA teema püstitamisest.

2. EKK eelarve täitmise ülevaade

- 2.1 Kairi andis ülevaate EKK tegevusaasta senisest eelarve täitmisest, korrigeerimise vajadusest ja EIA 2019/2020 lõplikust kogumaksumusest.
- 2.2 Eelarve korrigeerimine (lisa 2): Viisime tulud vastavusse tegeliku seisuga, suurendasime kommunikatsioonikulu vastavalt tegelikule vajadusele, selgema ülevaate saamiseks viisime EIA kulud eelarves vastavusse tegelike 2020 kuludega (varasemalt olid kajastatud ainult 2020 planeeritud lisakulud, muud kulud olid näidatud juba 2019. eelarves), vähendasime „Kodukoha kompass“ näitusele planeeritavat kulu, viisime sisse EIA 25 uuringu ja juubeli tähistamise kulud; korrigeerisime RA.ee-le minevaid kulutusi vastavalt tegelikele vajadustele, korrigeerisime muudele projektidele minevaid kulutusi vastavalt tegelikele vajadustele, vähendasime lähetustele ja põhivarale minevaid kulutusi.

Otsused:

1. nõukogu on nõus eelarve muutmissetepanekutega.

3. EKK tegevuste ülevaade

Kairi andis ülevaate EKK tegevustest:

- 3.1 EIA 2019/2020 jätkuprojekt- **Rändnäitus „Kodukoha kompass“**. 2020 on näitus Paides, Rakveres ja Narvas. Narva jaoks tõlkisime näituse üks ühele vene keelde. Kõikides linnades oleme saanud koostööpartneriks nii raamatukogu kui ka linnavalitsuse ning kohaliku ajalehe. Lisaks pakume kohalikele organisatsioonidele ja linnavalitsusele ka näitusest tõukuvaid inspireerivaid loenguid (tänu Kultuurkapitali toetusele saame tasuta loengupidajate honorarid). Narva mineku ajaks saavad valmis ka kahes keeles kahele kooliastmele mõeldud õpilehed. Need soodustavad ühiskonnaõpetuse tunni raames näitusekülastust.

Valmistame ette 2021 näitusetuuri logistikat ning võtame ühendust erinevate keskraamatukogude ja linnavalitsustega.

- 3.2 **Rahvaalgatus.ee tegevus**: augustist tegime avalikuks ra.ee-l KOV tasandil osalemise alalehe. See töö on täitsa algusjärgus ja vajab omavalitsustega rätsepa-stiilis suhtlemist. Vaja selgeks saada, kas konkreetne KOV juba kasutab mingit kaasaraäkimise platvormi, kes on KOV-des need inimesed, kes RA.ee-s kogutud allkirjad peaks vastu võtma; kuidas saada KOV-lt pöördumiste menetlusinfot jms.

Soovime ka hakata EKK tegevused kohaliku demokraatia ja avatud valitsemise oma partneritele tutvustama. Teeme visiidi Linnade ja Valdada Liitu, suhtleme Rahandusministeeriumiga, plaanime kommunikatsiooni edastada KÜSKI maakondlike koordinaatorite kaudu (et kommunikeerida kohalikul tasandil kaasa rääkimise õigustest ja võimalustest).

Augusti lõpust läks Maarja-Leena Saar lapsehoolduspuhkusele ja tema asemele tuli tööle Kadri Org-Lilleväli. Kadri on kiirelt võtnud kõik kohaliku tasandi ja noortega seonduvad demokraatiaprojektid üle, asunud valdkonda edendama.

- 3.3 Sügisel on suure tähelepanu all **Ra.ee parandustööd**. Ra.ee on nelja aastaga kenasti tööle hakanud, meil on aina enam algatusi ja kasutajaid, on aeg hakata tähelepanu suunama lehe visuaalsele ja keelelisele poolele. See on osa EKK identiteedist ja peab käima ühte jalga ka EKK kodulehega. Vaja tekstikorpuse toimetamist ja ühtlustamist, menüüpuntide üle vaatamist, kasutajateekonna kenamaks disainimist.
- 3.4 On alanud koostöö projekt Korruptsioonivaba Eestiga, mille raames piloteerime kevadel 2021 neljas **Eesti koolis kaasavat eelarvestamist** (üks EKK tegevus noored ja demokraatia suunal). Ra.ee pakub selleks oma hariduslikul demokraatia harjutamise alalehel sobivat keskkonda.
- 3.5 Tegevuskavas oli ette nähtud ka **Kodanikupäeva tähistamine**, ent kuna tabavat ideed pole tulnud ja on ka keeruline avalikku üritust teha, siis jätame selle plaani hetkel teostamata.
- 3.6 **EIA 25-** Lauristini uurimus saab valmis nov. alguses. Siis läheb tekst toimetamisele ja kujundamisele (et vormuks ilus pdf). Avalikustamise ja meediatöö lükkame 2021. a jaanuarisse. See saab olema väärikas ja ilus algus taasiseseisvumise 30. aasta tähistamisele.
- 3.7 Valminud on uus **EKK graafiline identiteet**: logo, kirjastiil. 2020. a lõpuk sloodame valmis saada ka uue kodulehega. Ilusasti on käima läinud EKK igakuise uudiskirjad.

Otsused: võetud teadmiseks

4. Muud küsimused

- 4.1 EKK strateegiakoosolek toimub 24.11.2020 Kultuurikatla Torni seminariruumis

Nõukogu protokoll on allkirjastatud digitaalselt.

.....
Kaie Karniol
koosoleku juhataja

.....
Andres Kütt

.....
Küll

Taro

.....

Triin Vihalemm

.....

Ülar Mark